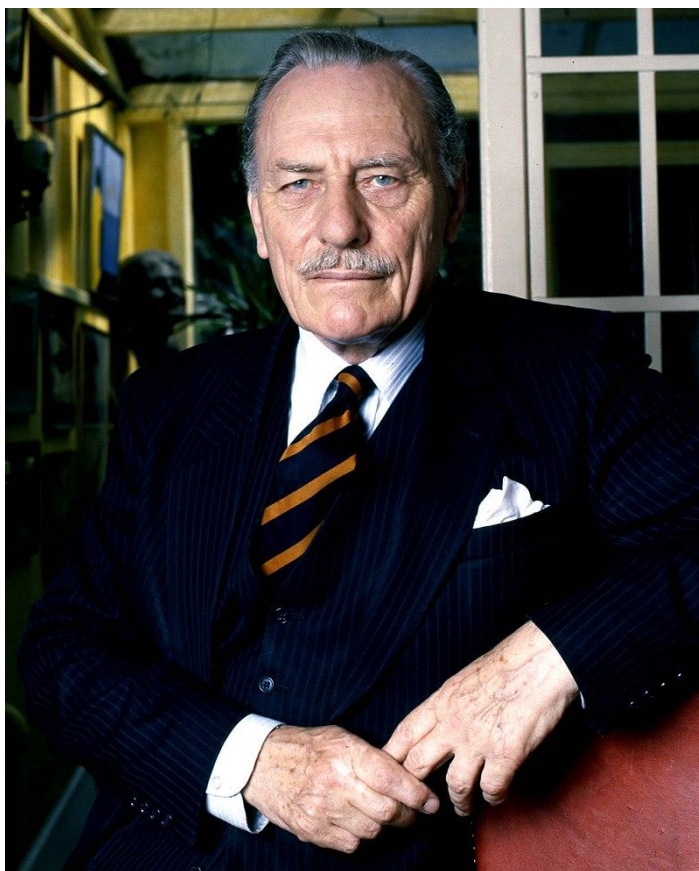

Enok Pauëll

"LUMENJ GJAKU"

Fjalim i mbajtur para një Shoqate Konservatore në Birmingham, 20 Prill 1968

John Enoch Powell, 1912 - 1998

Shqipëroi nga anglishtja

ALTIN KARAULLI

Publikimi 1
22-09-2023

Të gjitha të drejtat e këtij shqipërimi mbahen nga Shqipëruesi. Lejohet shpërndarja, printimi dhe publikimi i këtij materiali vetëm për qëllime edukimi. Përdorimi për qëllime fitimi është i ndaluar pa autorizimin e Shqipëruesit.

Funksioni më i lartë i shtetarisë është që të marrë masa kundër të këqijave të cilat mund të parandalohen. Duke u përpjekur të bëjë këtë përballet me pengesa të rrënjosura thellë në natyrën njerëzore.

Njëra është se për nga vetë natyra të tilla të këqija nuk janë të dukshme derisa të ndodhin: në çdo fazë të shfaqjes së tyre ka vend për dyshim dhe kundërshtim nëse janë të vërteta apo imagjinare. Në të njëjtën mënyrë, ato tërheqin pak vëmendje krahasuar me shqetësimet e çastit, që janë sa të pakundërshtueshme aq edhe trysnuese: prej këndej vjen edhe tundimi ngacmues i të gjithë politikës për t'u marrë me të tashmen e çastit në kurriz të së ardhmes.

Mbi gjithçka, njerëzit janë të paraprirë të ngatërrojnë parashikimin e telasheve me shkaktimin e tyre, madje edhe me dëshirimin e tyre. "Vetëm sikur", u pëlqen atyre të mendojnë, "vetëm sikur disa të mos flasin për këtë, ndoshta nuk do të ndodhë fare". Ndoshta ky zakon shtrihet pas deri në besimin primitiv se fjala dhe gjëja, emri dhe objekti, janë identikë. Në të gjitha rastet, diskutimi i një të keqeje të madhe në të ardhmen, por që me përpjekje në të tashmen mund të shmanget, është më jopopullor dhe njëkohësisht detyra më e domosdoshme e një politikani. Ata që i dredhojnë asaj me vetëdije meritojnë mallkimin e atyre që do të vijnë pas, dhe jo pak herë e marrin.

Para një apo dy javësh hyra në diskutim me një zgjedhës, mesoburrë, një punëtor krejt i zakonshëm i punësuar në një nga industritë tona të shtetëzuara.

Pas nja dy fjalive të zakonshme për motin, papritur ai tha: "nëse do të kisha paratë për t'u larguar, nuk do të qëndroja në këtë vend". U përpoqa ta kundërshtoj duke i thënë se edhe kjo qeveri nuk do të zgjasë gjithmonë, por ai vijoi në të tijën, dhe më tha: "Kam tre fëmijë, të gjithë kanë mbaruar gjimnazin, dhe sot dy prej tyre janë të martuar dhe me familje. Nuk do të jem i qetë derisa t'i kem parë të gjithë të vendosur jashtë shtetit. Në këtë vend, brenda 15 apo 20 vitesh, njeriu i zi do të tundë kamzhikun mbi njeriun e bardhë".

E dëgjoj që tani korin e urrejtjes. Si guxoj të them diçka kaq të tmerrshme? Si guxoj të gatuj trazira dhe të cys ndjenja duke e përsëritur këtë lloj bisede?

Përgjigja është se nuk e kam të drejtën të mos e bëj. Ja ku kemi një bashkëkombas Anglez të zakonshëm dhe për së mbari, që në mes të ditës dhe në qytetin tim më thotë mua, Përfaqësuesit të tij në Parlament, se vendi i tij nuk do të jetë i denjë që fëmijët e tij të jetojnë në të.

Thjesht nuk e kam të drejtën të ngre supet dhe të mendoj për diçka tjetër. Atë që po thotë ai po e thonë dhe po e mendojnë me mijëra dhe qindra mijëra – ndoshta jo anëmbanë Britanisë, por në ato zona që tashmë po i nënshtrohen një shndërrimi total që nuk ka paralel në njëmijë vite historie të Anglisë.

Me ritmet e tanishme, në 15 apo 20 vite, në këtë vend do të ketë tre million e gjysmë imigrantë të Komunuelthit dhe pasardhës të tyre. Kjo shifër nuk është nga unë. Është shifra zyrtare që i është dhënë parlamentit nga zëdhënësi i Zyrës Qendrore Civile.

Për vitin 2000 nuk ka numër krahasimor zyrtar, por do të jetë diçka te pesë deri në shtatë million, përafërsisht një e dhjeta e të gjithë popullatës, gjë që i afrohet asaj të Londrës me të

gjithë rrethinat. Sigurisht, nuk do të jetë shpërndarë njësoj nga Margeiti në Aberistuth dhe nga Penzanca në Aberdin. Zona të tëra, qytete dhe pjesë qytetesh anembanë Anglisë do të mbulohen nga hapësira imigrantësh dhe popullata me origjinë imigrantësh.

Me kalimin e kohës, përpjesëtimi i këtij totali që është me prejardhje imigrantësh, i atyre që kanë lindur në Angli, dhe që erdhën këtu pikërisht në të njëjtën mënyrë si ne të tjerët, do të rritet me shpejtesi. Pasardhësit e imigrantëve të lindur këtu do të jenë shumica e tyre që më 1985. Ky është fakti që kërkon veprim të shpejtë dhe urgjent tani, pikërisht të atij lloji që është më i vështiri për politikanët, veprim vështirësitë e të cilit janë në të tashmen por të këqijat që do të duhen të parandalohen apo të minimizohen qëndrojnë shumë legjislatura më tej.

Pyetja e parë natyrale dhe racionale për një komb që përballet me një të ardhme të tillë është: "Si mund të kufizohen përmasat e këtij problemi?". Duke e marrë të mirëqenë që nuk mund të ndalet dot plotësisht, a mund të kufizohet? Kjo duke patur parasysh se thelbi qëndron te numrat: pesha dhe pasojat e një elementi të huaj të futur në një vend apo popullatë janë krejtësisht të ndryshme në varësi të faktit nëse ai element është 1% apo 10%.

Përgjigjet për këtë pyetje të thjeshtë dhe racionale janë po aq të thjeshta dhe racionale: duke e ndaluar, apo pothuajse ndaluar, fluksin e mëtejshëm, dhe duke promovuar në maksimum nxjerrjen jashtë. Të dyja përgjigjet janë pjesë e politikës zyrtare të Partisë Konservatore.

Është pothuajse e pabesueshme që sot kemi 20 apo 30 fëmijë imigrantë që arrijnë çdo javë nga përtej detit vetëm në Uollverhempton – dhe kjo do të thotë 15 apo 20 më shumë familje brenda një apo dy dekadave. Kur zotat duan t'i shkatërrojnë njerëzit, në fillim ata i çmendin. Ne si komb duhet të jemi çmendur, vërtet të çmendur, përderisa lejojmë hyrjen e 50,000 familjarëve të të huajve çdo vit, që në më të shumtën janë material për rritjen e ardhshme të një popullate që rrjedh nga imigrantët. Është si të shohësh një komb të angazhuar fuqishëm në ngritjen e turrës së vet të druve. Jemi kaq të çmendur sa po lejojmë të imigrojnë persona të pamartuar që vijnë me qëllim për të krijuar familje me gra dhe të fejuara që nuk i kanë parë kurrë.

Askush të mos mendojë se rrjedha e familjarëve do të ndalojë vetë. Në të kundërt, edhe me pranimin e sotëm të vetëm pesë mijëve ligjërisht, kjo është e mjaftueshme edhe për 25,000 familjarë të tyre çdo vit *ad infinitum*, pa marrë parasysh rezervuarin gjigant të marrëdhënieve ekzistuese në këtë vend – dhe këtu nuk po llogaris aspak hyrjen në mënyrë ilegale. Në këto rrethana e vetmja gjë që mund ketë efekt është që fluksi total i hyrjeve për vendosje të reduktohet urgjentisht në përpjesëtim minimal, dhe të merren pa vonesë masat e duhura ligjore dhe administrative.

E theksoj fjalën "për vendosje". Kjo nuk ka të bëjë aspak me hyrjen e qytetarëve të Komunuellthit në këtë vend, po aq sa edhe të të huajve, për qëllime studimi apo të përmirësimit të kualifikimit të tyre, si për shembull të doktorëve të Komunuellthit të cilët, në dobi të vendeve të tyre, kanë bërë të mundur zgjerimin e sistemit tonë shëndetësor më shpejt nga sa do të kishte qenë e mundur. Ata nuk janë imigrantë, dhe kurrë nuk kanë qenë.

I drejtohem ri-imigrimit. Nëse i gjithë imigrimi do të ndalonte nesër, ritmi i rritjes së imigrantëve dhe popullatës që rrjedh prej tyre do të reduktohej shumë, por masa perspektive e këtij elementi në popullatë përsëri do ta linte të pandryshuar karakterin bazë të këtij rreziku kombëtar. Kjo mund të trajtohet vetëm sa kohë që një pjesë e konsiderueshme e totalit

përbëhet akoma nga persona që kanë hyrë në këtë vend gjatë dhjetë viteve të fundit. Prej këndej vjen urgjenca e zbatimit sot të elementit të dytë të politikës së Partisë Konservatore: inkurajimin e ri-imigrimit.

Askush nuk mund t'i vlerësojë numrat e atyre të cilët, me ndihmë bujare, do të zgjidhnin ose të ktheheshin në vendet e tyre të origjinës, ose të shkonin në vende të tjera që mezi e presin fuqinë punëtore dhe aftësitë që kanë ata.

Askush nuk e di, sepse një politikë e tillë nuk është provuar akoma deri më sot. Mund të them vetëm se, edhe sot, imigrantë të zonës time vijnë herë pas herë tek unë për të më pyetur nëse mund t'i ndihmoj të kthehen në shtëpi. Nëse një politikë e tillë do të zbatohet dhe do të ndiqet me vendosmëri, gjë që e kërkon serioziteti i problemit, rezultati i fluksit dalës do t'i ndryshonte dukshëm persepektivat.

Elementi i tretë i politikës së Partisë Konservatore është se të gjithë ata që qëndrojnë në këtë vend si qytetarë duhet të jenë të barabartë përpara ligjit dhe se nuk duhet të ketë diskriminim apo dallim mes tyre nga autoriteti publik. Siç e tha zoti Hith ¹, nuk do të kemi "qytetarë të klasit të parë" dhe "qytetarë të klasit të dytë". Kjo nuk do të thotë se imigranti dhe pasardhësi i tij duhet të ngrihen në rangun e një klase të privilegjuar apo speciale, apo që qytetarit t'i mohohet e drejta e të bërit dallim në administrimin e çështjeve të tij personale mes një bashkëqytetari dhe një tjetri, apo që ai t'i nënshtrohet ndonjë detyrimi për shkak arsyeve dhe motiveve të sjelljes së tij në një mënyrë të caktuar në përputhje me ligjin në vend të një tjetre.

Nuk ka keqkonceptim më të madh të realiteteve sesa ai që tregohet sot nga ata që kërkojnë me zullmë të madhe ligje – siç i quajnë ata – "kundër diskriminimit", qofshin këta shkrimtarë nga më të njohurit dhe të së njëjtës prerje, dhe disa herë në të njëjtat gazeta të cilat vit pas viti në dekadën e 1930-s u përpoqën ta verbojnë këtë vend për rrezikun në rritje me të cilin përballej, apo peshkopë që jetojnë në pallate ku vërdallisen në delikatesën e pizhamave prej mëndafshi me të cilat kanë mbështjellë edhe kokën. Ata e kanë kapur çështjen krejt diametrikisht gabim.

Diskriminimi dhe privimi, ndjenja e alarmimit dhe fyerjes, nuk është te popullata e imigrantëve por tek ata mes të cilëve kanë ardhur dhe akoma po vijnë këta imigrantë.

Ja përse të bësh të tilla ligje në parlament në këtë çast rrezikon të hedhësh shkrepshen e ndezur mbi barut. Gjëja më e mirë që mund të themi për këta njerëz që e propozojnë dhe e mbështesin këtë është se ata nuk dinë çfarë bëjnë.

Nuk ka mashtrim më të madh sesa krahasimi i imigrantit të Komunelthit në Britani me zezakun Amerikan. Popullata zezake e Shteteve të Bashkuara, që ishte aty para se Shtetet e Bashkuara të bëheshin komb, filloi thjesht si skllevër të cilëve i'u dha e drejta e votës dhe të drejta të tjera qytetare, në ushtrimin e të cilave ata janë pjekur vetëm gradualisht dhe akoma jo plotësisht. Imigranti i Komunelthit erdhi në Britani si qytetar me të drejta të plota, në një vend që nuk bënte diskriminim mes shtetasve, dhe gëzoi menjëherë të drejtat e çdo qytetari, që nga vota dhe deri te trajtimi falas nga Shërbimi Shëndetësor Kombëtar.

¹ Edward Heath, 1916 - 2005, kryeministër i Mbretërisë së Bashkuar 1970 - 1974 dhe kryetar i Partisë Konservatore 1965 - 1975

Çfarëdolloj disavantazhi që i priti imigrantët nuk erdhi nga ligji, politika publike apo nga administrata, por nga ato rrethana dhe aksidente personale të cilat shkaktojnë, dhe gjithmonë do të shkaktojnë, që fati dhe përvojat e një njeriu të jenë të ndryshme nga ato të të tjerëve.

Mirëpo ndërsa për imigrantët hyrja në këtë vend ishte pranim në privilegje dhe mundësi që i kishin kërkuar ethshëm, ndikimi mbi popullatën ekzistuese ishte shumë i ndryshëm. Për arsye që ata nuk mund t'i kuptonin, dhe në zbatim të një vendimi që u mor apriori, për të cilin ata nuk u pyetën kurrë, ata e gjetën veten të kthyer në të huaj në vendin e tyre.

Ata panë se në maternitetet nuk kishte më shtretër për gratë e tyre, në shkollat nuk kishte më vende për fëmijët e tyre, shtëpitë dhe lagjet e tyre ndryshuan aq sa nuk njiheshin më, dhe se planet dhe pritshmëritë e tyre për të ardhmen u shkërmoqën: panë se në vendet e punës punëdhënësit e tyre ngurronin të zbatonin mbi punonjësin imigrant po ato standarde disipline dhe aftësie që i kërkoreshin punonjësit vendas; me kalimin e kohës ata filluan të dëgjonin gjithnjë dhe më shumë zëra që u thonin se tashmë ata janë të padëshiruar. Sot ata mësojnë se parlamenti do të miratojë aktin e një privilegji të njëanshëm; një ligj i cili nuk mundet, dhe as që e ka ndër mend të veprojë për t'i mbrojtur apo të adresojë ankesat e tyre, do të hyjë në fuqi për t'i dhënë të huajit, të pakënaqurit dhe agjentit provokator fuqinë për t'i lidhur në shtyllën e turpit për veprimet e tyre personale.

Në qindra dhe qindra letra që kam marrë që kur fola së fundmi për këtë çështje dy a tre muaj më parë, pati diçka tronditëse që ishte më së shumti e re dhe që e shoh si ogurzezë. Të gjithë anëtarët e parlamentit janë mësuar me shkruenin tipik anonim; por ajo që më çudit dhe më alarmoi ishte përpjesëtimi i madh i njerëzve të zakonshëm, të ndjeshëm dhe për së mbari, që më shkruanin një letër me logjikë dhe shpesh me shumë edukatë, dhe besonin se u duhej të mos e shkruanin adresën e tyre sepse ishte e rrezikshme të pranonin me shkrim se ishin dakord me pikëpamjet që kishte shprehur një Anëtar i Parlamentit, sepse po të merrej vesh se kishin bërë një gjë të tillë do të rrezikonin të ndëshkoheshin dhe të penalizoheshin. Ndjenja e të qenurit pakicë e persekutuar, që po rritet mes Anglezëve të zakonshëm në zonat e prekura të këtij vendi është diçka që zor se mund të përfytyrohet nga ata që nuk kanë përvoja të drejtëpërdrejta.

Po i jap zë vetëm fjalës së njerit prej këtyre qindra njerëzve:

"Tetë vite më parë, në një rrugë të respektueshme në Uolverhempton një shtëpi iu shit një zezaku. Sot në atë rrugë jeton vetëm një grua e bardhë e vjetër, në moshë pensioni. Kjo është historia e saj. Ajo humbi burrin dhe të dy djemtë në luftë. Prandaj ajo e ktheu shtëpinë e saj me shtatë dhoma, të vetmen pronë të saj, në pension për dhoma me qera. Ajo punoi fort dhe ia doli mirë, pagoi hipotekën dhe filloi të kursente diçka për moshën e pleqërisë. Pastaj erdhën imigrantët. Me frikën që vinte dhe rritej, ajo pa se si ata zunë një shtëpi pas tjetrës. Rruga e qetë u bë një vend zhurme dhe rrëmuje. Me dhimbje, qeramarrësit e saj të bardhë u larguan."

"Të nesërmen e ditës që u largua edhe i fundit prej tyre, ajo u zgjua në shtatë të mëngjesit nga dy zezakë që donin të përdornin telefonin e saj për të folur me punëdhënësin e tyre. Kur ajo refuzoi, ashtu siç do t'i kishte refuzuar çdo të huaji në atë orë, ajo u abuzua, dhe pati frikë se do ta kishin sulmuar nëse dera nuk do të ishte mbyllur me çelës. Familje imigrantësh i kërkuan të merrnin dhoma me qera në shtëpinë e saj, por ajo refuzoi gjithmonë. Ato pak para që kishte kursyer shteruan, dhe pasi paguante faturat, mbetej me më pak se dy paund në javë. Shkoi të

aplikonte për reduktim tarifash, dhe u prit nga një vajzë e re, e cila kur mori vesh se ajo kishte një shtëpi me shtatë dhoma i sugjeroi se duhet ta jepte me qera një pjesë të saj. Kur gruaja i tha se të vetmit njerëz që mund të vinin ishin zezakë, vajza iu përgjigj: "paragjykimi racial nuk do t'ju çojë askund në këtë vend". Dhe kështu gruaja u kthye në shtëpi."

"Jeta e saj varet nga filli i telefonit. Familjarët i paguajnë faturën, dhe e ndihmojnë me aq sa munden. Imigrantët i kanë kërkuar t'i blejnë shtëpinë – me një çmim që pronari i ardhshëm do ta nxirrte nga qeramarrësit e tij në disa javë, apo e shumta në pak muaj. Ajo ka filluar të ketë frikë të dalë jashtë. Dritaret ia kanë thyer. Brenda kutisë postare gjen jashtëqitje. Kur del për pazar e ndjekin disa fëmijë simpatikë me ngjyrë që zgërdhihen vesh më vesh. Ata nuk flasin dot Anglisht, por një fjalë e dinë mirë. I bërtasin: "Raciste". Kjo grua është e bindur se kur të dalë ligji i ri për Marrëdhëniet Raciale do ta fusin në burg. Vallë e ka gabim? Po filloj të vras mendjen."

Iluzioni tjetër i rrezikshëm prej të cilit vuajnë ata që janë të verbër për ta parë realitetin apo që duan vetë t'i mbyllin sytë, përmbledhet në fjalën "integrim". Të integrohesh në një popullatë do të thotë të jesh i padallueshëm nga të gjithë pjesëtarët e saj në çdo lloj pikëpamjeje praktike.

Mirëpo kurdoherë, kur ka ndryshime fizike të dallueshme, në veçanti të ngjyrës, integrimi është i vështirë, edhe pse, pas njëfarë kohe, jo i pamundur. Mes imigrantëve nga Komunuelthi që kanë ardhur të jetojnë këtu në pak a shumë pesëmbëdhjetë vitet e fundit, ka me mijëra që kanë dëshirë dhe qëllim të integrohen, dhe këtë e tregojnë plotësisht me mendim dhe përpjekje.

Mirëpo të mendosh se një gjë e tillë i hyn në kokë një shumice të madhe dhe në rritje të imigrantëve dhe pasardhësve të tyre është një keqkonceptim qesharak, dhe i rrezikshëm.

Këtu jemi në prag të një ndryshimi. Deri më tani ajo që e ka bërë vetë idenë e integritit të pakapshme nga pjesa më e madhe e popullatës imigrante ka qenë forca e rrethanave dhe origjina e tyre – aq sa ata të mos e konceptonin apo ta synonin kurrë këtë gjë, teksa numrat dhe përqëndrimi i tyre fizik bënë që presionet për integrim, që ushtrohen gjithmonë ndaj bashkësive të pakicës, të mos vepronin.

Sot po shohim rritjen e forcave aktive që veprojnë kundër integritit, nisur nga interesat e veta në ruajtjen dhe mpresjen e ndryshimeve raciale dhe fetare, me orientim ndaj ushtrimit të një dominimi të vërtetë, së pari mbi bashkë-imigrantët dhe më tej mbi të gjithë pjesën tjetër të popullatës. Reja e vogël sa dora e një njeriu, që mund ta zërë qiellin shumë shpejt, së fundmi ka qenë e dukshme në Uolvrhempton dhe ka treguar shenja se po zmadhohet me shpejtësi. Fjalët që do të përdor, ekzakt ashtu si i lexuam në shtypin lokal më 17 Shkurt, nuk janë të miat, por ato të Anëtarit Laburist të Parlamentit që është ministër në qeverinë e sotme:

"Fushata e bashkësive Sik² për të mbajtur zakone që nuk janë të përshtatshme në Britani është shumë shqetësuese. Për të punuar në Britani, në veçanti në shërbimet publike, ata duhet të jenë të gatshëm të pranojnë termat dhe kushtet e punësimit. Të pretendosh të drejta speciale bashkësie (apo duhet të themi rite?) çon në një fragmentarizim të rrezikshëm të shoqërisë. Ky

² Sikh - Imigrantë të Komunuelthit me origjinë nga Punxhabi (Indi).

lloj komunalizmi është kancer; duhet dënuar fuqishëm, pavarësisht se nga cila ngjyrë praktikohet”.

Për këtë të gjithë meritën e ka Xhon Stounhauz, që pati mendjemprehtësinë për ta kuptuar dhe kurajon për ta thënë.

Sëpse këta elementë të rrezikshëm dhe përçarës gjetën terrenin e duhur për të lulëzuar në Ligjin e propozuar të Marrëdhënieve Raciale. Këtu kemi mjetet për të treguar se komunitetet e imigrantëve mund të organizohen për të konsoliduar pjesëtarët e tyre, për të agjituar dhe bërë fushata kundër bashkëqytetarëve të tyre, dhe për të vënë përfund dhe dominuar të tjerët me armët ligjore që ua vunë në duar injorantët dhe të keqinformuarit. Teksa shoh të ardhmen mbushem me një parandjenjë: si Romak, më duket sikur shoh “Lumin Tiber që shkumëzon plot me gjak”.

Ky fenomen tragjik dhe i pazgjidhshëm të cilin e shohim me tmerr në anën tjetër të Atlantikut, por ku aty është ndërthurur me vetë historinë dhe ekzistencën e SHBA-së, sot po bie mbi ne si rezultat i vetëdashjes dhe mospërfilljes tonë. Në fakt ka ardhur vërtet. Në terma numerikë, do të ketë përpjesëtimet Amerikane shumë shpejt para fundit të shekullit.

Këtë mund ta ndalë vetëm një veprim i vendosur dhe i menjëhershëm sot. Nuk e di nëse këtë veprim do ta kërkojë dhe do ta arrijë publiku. Gjithë sa di, është se ta shohësh dhe të mos flasësh do të ishte tradhëtia më e madhe.

Xhon Enok Pauëll
20 Prill 1968